

og blevet omtalt, og som der har været Værlighed til at danne sig en Forestilling om, og det, som træder frem, vel ikke som det eneste, men som et meget væsentligt Motiv til denne Deling, er det, man med et Ord har kaldt Overbeholdelse, og som vel at mærke er fremkaldt derved, at man ved at følge det Princip, at Disciplene skulle samtidig have haade mathematisk-naturvidenskabelig og klassisk-sproglig Undervisning, faar et for stort Antal af Fag, som, naar de skulle fortsættes til det yderste Punkt, som Skolen fører til, kunne blive særdeles trykkende netop paa Grund af de meget forskjellige Anlæg, der kunne være tilstede. Det er jo Hovedtanke i det Hele, og herom tror jeg ganske vist, at man enten er enig fra Begyndelsen af, eller ogsaa ikke bliver enig, hvorlænge man end taler om det. Jeg holder mig overbevist om, at nok saa tidt gjentagne Forhandlinger om dette Punkt her i Salen ikke vilde føre et eneste Skridt videre. Man vil nu fra een Side have Erfaring for, at den nuværende Ordning ikke leder til Overbeholdelse; der er dem, der mene — maasse paa Grund af visse personlige Erfaringer — at disse Klager hidvære fra en Nødvælseshyst, som er trængt ind blandt Folk, og at de komme deraf; at Børnene føres omkring i Selvfølelse istedetfor at sidde hjemme og læse paa deres Væltier, og de kunne maasse have Ret med Hensyn til Exemplet, de have for Die; men de overbevise ikke derved de Andre, som have andre Erfaringer, og som maasse se dem i et for stærkt Lys, ligesom ogsaa den første Side kan være for stærkt betonet; nei, den Slags Erfaringer komme til at staa imod hinanden, og de kunne være bestemmende for, hvad hver Enkelt beslutter sig til, men man kommer ikke gjennem dem til at overbevise Andre. — Med Hensyn til det Spørgsmaal, om man virkelig kan føres til en saadan Dannelse, som kan betragtes som Maalet for den højere Skoledannelse, altsaa som et tilstrækkeligt Grundlag for yderligere videnskabelig Udvikling, uden at man saavel i den mathematisk-naturvidenskabelige Retning som i den klassiske Retning har naaet ganske det samme Stadium, som tidligere var foreffrevet, om altsaa navnlig den humane Dannelse kan op-

naas ogsaa med et mindre vidtbrevet Kjenndskab til Klassiciteten, men med en betydelig større Udvikling i de mathematisk-naturvidenskabelige Fag eller ikke, da er det ganske vist et Spørgsmaal af en anden Art, ved hvilket det ikke saa meget kommer an paa disse personlig oplevede Erfaringer, men som dog ogsaa beror paa saadanne individuelle Anskuelser, som det virkelig heller ikke, tror jeg, vil føre til noget særdeles frugtbart Resultat videre at discutere. Ikke skal jeg derhos benegte, at der kan være Mulighed for, at man, gaende ud fra det her givne Grundlag, ikke blot kunde komme ind paa enkelte af de Punkter, med Hensyn til hvilke der er fremkommet Forslag, men ogsaa at der kunde komme andre Forslag frem, som man ialfald kunde tale om, men jeg tilstaa, at en saadan Grundopfattelse, som f. Ex. den, som den ærede sidste Taler har lagt for Dagen i sine Udtalelser og sine Forslag, egentlig maa siges kun at kunne have Betydning med Hensyn til at standse det nu foreliggende Lovforslag; thi det er jo dog Noget, som ikke kan indordnes i det Lovforslag, som er kommet fra Regjeringen, hvortilmod det maa betragtes som saa aldeles forskjelligt deraf, at det med Nødvendighed, kan jeg gjerne sige, maatte føre til det Resultat, at Sagen standseades. Nu vil man maasse sige: Ja, men det var jo heller ikke saa galt; saa fik man endnu Værlighed til en yderligere Overveelse, indtil man næste Gang samlede, og sandsynligvis vilde man ogsaa paa Prænt faa en særdeles rig Diskussion derom. Det er ganske sandt, at der er almindelig Udsigt hertil, men jeg tror ikke, at det af dem, som kjende lidt til den Slags Sagers Skæbnel, vil kunne benegtes, at, jo mere Omfanget i saa Henseende vører, desto større bliver ogsaa Sandsynligheden for, at der i meget lang Tid ikke vil komme noget Resultat ud deraf. Egesaalidtsom der ikke i 1845 manglede Stemmer, som udtalte sig meget stærkt mod det, som dengang indførtes, ligesaaalidtsom vil der selvfølgelig nu mangle Stemmer, som gaa stærkt mod den Vej, som nu er betraadt, og som ganske vist, eftersom denne Ordning, hvis den overhovedet skal have nogen Betyd-